

Streszczenie opinii Europejskiego Inspektora Ochrony Danych w sprawie komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „Europejska strategia na rzecz lepszego internetu dla dzieci”

(Pełny tekst niniejszej opinii jest dostępny w języku angielskim, francuskim i niemieckim na stronie internetowej EIOD: <http://www.edps.europa.eu>)

(2012/C 336/08)

I. Wprowadzenie

I.1. Konsultacje z EIOD

1. W dniu 2 maja 2012 r. Komisja opublikowała swój komunikat w sprawie „Europejskiej strategii na rzecz lepszego internetu dla dzieci”⁽¹⁾ (zwany dalej „komunikatem”).

2. Przed przyjęciem tego komunikatu EIOD miał możliwość przekazania nieformalnych uwag. EIOD wyraża zadowolenie z faktu, że niektóre z jego nieformalnych uwag uwzględniono w komunikacie. Ze względu na znaczenie tego zagadnienia EIOD pragnie przedstawić niniejszą opinię z własnej inicjatywy.

I.2. Cele i kontekst komunikatu

3. Celem komunikatu jest opracowanie strategii służącej zwiększeniu ochrony dzieci online. Komunikat wpisuje się w kontekst Agendy UE na rzecz praw dziecka⁽²⁾, Europejskiej Agendy Cyfrowej⁽³⁾ oraz Konkluzji Rady w sprawie ochrony dzieci w świecie cyfrowym⁽⁴⁾.

4. Komunikat koncentruje się na czterech głównych filarach:

- 1) stymulowanie umieszczania w internecie treści wysokiej jakości, które kierowane są do młodych ludzi;
- 2) zwiększanie świadomości i umacnianie praw;
- 3) tworzenie w internecie bezpiecznego środowiska dla dzieci;
- 4) zwalczanie niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych oraz wykorzystywania seksualnego dzieci.

5. W komunikacie proponuje się szereg działań, które powinny zostać podjęte odpowiednio przez podmioty branżowe, państwa członkowskie i Komisję. Obejmują one między innymi narzędzia kontroli rodzicielskich, ustawienia dotyczące prywatności, ratingi wiekowe, narzędzia zgłaszania, linie interwencyjne oraz współpracę między podmiotami branżowymi, liniami interwencyjnymi oraz organami ścigania.

I.3. Cele i zakres opinii EIOD

6. EIOD w pełni popiera inicjatywy służące zwiększaniu ochrony dzieci w internecie oraz udoskonaleniu środków zwalczania wykorzystywania dzieci w środowisku online⁽⁵⁾. W dwóch poprzednich opiniach EIOD podkreślił znaczenie ochrony i bezpieczeństwa dzieci w środowisku online z perspektywy ochrony danych⁽⁶⁾. EIOD z zadowoleniem zauważa, że znalazło to odzwierciedlenie w komunikacie.

7. Coraz częstsze korzystanie ze środowiska cyfrowego przez dzieci i ciągłe zmiany tego środowiska stwarzają nowe zagrożenia w zakresie ochrony danych i prywatności, które omówiono w pkt 1.2.3 komunikatu. Zagrożenia te obejmują między innymi nadużywanie danych osobowych dzieci, niepożądane rozpowszechnianie ich profilu osobistego w serwisach społecznościowych, coraz częstsze korzystanie przez

⁽¹⁾ COM(2012) 196 final.

⁽²⁾ Agenda UE na rzecz praw dziecka, COM(2011) 60 wersja ostateczna.

⁽³⁾ Europejska agenda cyfrowa, COM(2010) 245 wersja ostateczna.

⁽⁴⁾ Konkluzje Rady w sprawie ochrony dzieci w świecie cyfrowym, 3128. posiedzenie Rady „edukacja, młodzież, kultura i sport” w Brukseli w dniach 28 i 29 listopada 2011 r.

⁽⁵⁾ Istnieje również szereg inicjatyw na poziomie międzynarodowym, takich jak Strategia Rady Europy na rzecz Praw Dziecka (2012–2015), COM(2011)171 wersja ostateczna z dnia 15 lutego 2012 r.

⁽⁶⁾ Zob. opinia EIOD w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia wieloletniego wspólnotowego programu ochrony dzieci korzystających z internetu oraz innych technologii komunikacyjnych, opublikowana w Dz.U. C 2 z 7.1.2009, s. 2, oraz opinia EIOD w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zwalczania niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej, uchylającej decyzję ramową 2004/68/WSiSW, opublikowana w Dz.U. C 323 z 30.11.2010, s. 6.

nie z usług geolokalizacji, coraz częstsze bezpośrednie narażenie dzieci na kampanie reklamowe i poważne przestępstwa, takie jak wykorzystywanie dzieci. Są to szczególne zagrożenia, którymi należy się zająć w sposób adekwatny do specyfiki i stopnia narażenia danej kategorii zagrożonych osób.

8. EIOD z zadowoleniem przyjmuje fakt, że działania przewidziane w komunikacie powinny być realizowane z poszanowaniem obecnych ram ochrony danych (z uwzględnieniem dyrektywy 95/46/WE i dyrektywy 2002/58/WE ⁽¹⁾ o prywatności i łączności elektronicznej), dyrektywy 2000/31/WE ⁽²⁾ o handlu elektronicznym oraz Karty praw podstawowych UE oraz że w komunikacie uwzględnia się proponowane nowe ramy ochrony danych ⁽³⁾. EIOD podkreśla, że wszystkie środki, które mają zostać podjęte w następstwie komunikatu, powinny być zgodne z tymi ramami.

9. W niniejszej opinii podkreśla się specyficzne kwestie ochrony danych, których dotyczą środki przewidziane w komunikacie, którymi muszą się należycie zająć wszyscy adresaci komunikatu, tj. Komisja, państwa członkowskie i podmioty branżowe w stosownych przypadkach. W szczególności w rozdziale II podkreśla się konkretne środki, które mogą pomóc zwiększyć ochronę i bezpieczeństwo dzieci w środowisku online z perspektywy ochrony danych. W rozdziale III opinii zwraca się uwagę na pewne kwestie związane z ochroną danych, którymi należy się zająć w celu wdrożenia środków służących zwalczaniu niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych oraz wykorzystywania seksualnego dzieci w internecie, w szczególności w odniesieniu do wykorzystywania narzędzi zgłaszania i współpracy między podmiotami branżowymi, organami ścigania oraz liniami interwencyjnymi.

IV. Wniosek

49. EIOD wspiera inicjatywy Komisji służące zapewnieniu bezpieczniejszego internetu dla dzieci oraz zwalczaniu niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych oraz wykorzystywania seksualnego dzieci. W szczególności EIOD z zadowoleniem przyjmuje uznanie ochrony danych za kluczowy element zapewnienia ochrony dzieci w internecie oraz zwiększania ich praw, aby mogły bezpiecznie korzystać z internetu.

50. EIOD podkreśla, że podmioty branżowe, państwa członkowskie oraz Komisja powinny odpowiednio uwzględnić wymogi ochrony danych przy wdrażaniu inicjatyw służących zwiększeniu bezpieczeństwa dzieci w środowisku online, w szczególności:

- państwa członkowskie powinny upewnić się, że uwzględniają w swoich kampaniach edukacyjnych i materiałach odniesienia do zagrożeń w zakresie ochrony danych, jak również informacje na temat tego, w jaki sposób dzieci i rodzice mogą im zapobiec. Należy również rozwinąć synergii między organami ochrony danych, państwami członkowskimi i podmiotami branżowymi w celu zwiększenia świadomości dzieci i rodziców na temat bezpieczeństwa online,
- podmioty branżowe powinny dopilnować, że przetwarzają dane osobowe dzieci zgodnie z prawem oraz że w razie potrzeby uzyskują zgodę rodziców. Podmioty branżowe powinny wdrożyć domyślne ustawienia prywatności dla dzieci, w których przewiduje się większą liczbę mechanizmów ochronnych niż w ustawieniach, które powinny być domyślne dla wszystkich użytkowników. Ponadto powinny one wdrożyć odpowiednie mechanizmy ostrzegawcze, aby ostrzegać dzieci, które chcą zmienić swoje domyślne ustawienia prywatności, oraz zagwarantować, że taką zmianę zatwierdzają rodzice, jeżeli jest to wymagane. Podmioty branżowe powinny pracować nad wprowadzeniem odpowiednich narzędzi weryfikacji wieku, które nie są niepożądane z perspektywy ochrony danych,
- w odniesieniu do informowania dzieci podmioty branżowe powinny zastanowić się, w jaki sposób opracować taksonomię, aby przekazywać dzieciom informacje w prosty sposób oraz informować je o potencjalnych zagrożeniach związanych ze zmianą ustawień domyślnych,
- jeżeli chodzi o reklamy przeznaczone dla dzieci, EIOD przypomina, że nie należy stosować marketingu bezpośredniego skierowanego do małoletnich dzieci oraz że dzieci nie powinny być obiektem reklam behawioralnych. EIOD uważa, że Komisja powinna zapewnić silniejsze zachęty dla podmiotów branżowych, aby opracowywały środki samoregulacji na poziomie unijnym sprzyjające zachowaniu prywatności, promujące dobre praktyki w odniesieniu do reklam internetowych skierowanych do dzieci, które

⁽¹⁾ Dyrektywa 2002/58/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lipca 2002 r. dotycząca przetwarzania danych osobowych i ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej, Dz.U. L 201 z 31.7.2002, s. 37.

⁽²⁾ Dyrektywa 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego, Dz.U. L 178 z 17.7.2000, s. 1.

⁽³⁾ Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i swobodnym przepływem takich danych (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), COM(2012) 11 wersja ostateczna.

powinny opierać się na pełnej zgodności z prawodawstwem w zakresie ochrony danych. EIOD zachęca również Komisję do przeanalizowania możliwości dalszych uregulowań na poziomie UE, aby zapewnić odpowiednie uwzględnienie praw dzieci do prywatności i ochrony danych w kontekście reklam.

51. W inicjatywach podkreślonych w komunikacie w odniesieniu do zwalczania niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych oraz wykorzystywania seksualnego dzieci podnosi się szereg kwestii związanych z ochroną danych, które wszystkie zainteresowane strony muszą starannie rozważyć w swoim obszarze działania:

- ze względu na wrażliwość narzędzi zgłaszania z perspektywy ochrony danych należy je wdrażać w oparciu o właściwą podstawę prawną. EIOD sugeruje, że wdrożenie ogólnounijnego narzędzia zgłaszania dla dzieci przewidzianego w sekcji 2.2.3 jest wyraźnie określone w prawie. Ponadto EIOD informuje, że wyraźnie zdefiniowano, co stanowi „szkodliwe zachowanie i treści”, które można zgłaszać za pośrednictwem planowanego, ogólnounijnego narzędzia zgłaszania dla dzieci,
- EIOD zachęca podmioty branżowe do opracowania standardowych minimalnych formularzy zgłaszania, które powinny być zaprojektowane tak, aby ograniczyć przetwarzanie danych osobowych do absolutnie niezbędnego minimum,
- procedury zgłaszania za pośrednictwem linii interwencyjnych mogłyby być lepiej zdefiniowane. Europejski kodeks postępowania obejmujący wspólne procedury zgłaszania i zabezpieczenia w zakresie ochrony danych, również w odniesieniu do międzynarodowych wymian danych osobowych, poprawiłby ochronę danych w tym obszarze,
- aby zagwarantować opracowanie narzędzi zgłaszania, które zapewniają wysoki poziom ochrony danych, organy ds. ochrony danych powinny zaangażować się w konstruktywny dialog z podmiotami branżowymi i innymi zainteresowanymi stronami,
- współpraca między podmiotami branżowymi a organami ścigania w odniesieniu do procedur zgłaszania i usuwania materiałów dotyczących wykorzystywania dzieci opublikowanych w internecie musi się odbywać wyłącznie w oparciu o odpowiednią podstawę prawną. Konieczne jest bardziej precyzyjne określenie form takiej współpracy. Dotyczy to również współpracy między podmiotami branżowymi a europejskim centrum ds. walki z cyberprzestępczością, które ma powstać w przyszłości
- EIOD sądzi również, że należy znaleźć właściwą równowagę między uzasadnionym celem zwalczania nielegalnych treści a właściwym charakterem stosowanych środków. EIOD przypomina, że wszelkie działania polegające na nadzorowaniu sieci telekomunikacyjnych, które są konieczne w określonych przypadkach, powinny należeć do zadań organów ścigania.

Sporządzono w Brukseli dnia 17 lipca 2012 r.

Giovanni BUTTARELLI
Zastępca Europejskiego Inspektora Ochrony
Danych
